

Toruń, 15 lipca 2024 r.

WUOZ.T.ZAR.18.2024. JS

*Pan
Paweł Gulewski
Prezydent Miasta Torunia*

Szanowny Panie Prezydencie,

W związku z apelem Pana Prezydenta w sprawie zmiany decyzji dotyczącej badań archeologicznych, prowadzonych w związku z modernizacją istniejącego ciepłociągu przy Alei Solidarności i ul. Wały gen. Sikorskiego zapewniam Pana Prezydenta, że pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych z grudnia 2023 r. gwarantuje prawidłowe przeprowadzenie badań archeologicznych, jakie są tu realizowane od czerwca 2024 r. Do dzisiaj odkryte zostały relikty średniowiecznej architektury, które przy modernizacji ciepłociągu nie zostaną naruszone w najmniejszym fragmencie. Nawarstwienia kulturowe (tam, gdzie jeszcze się zachowały po wielu wcześniej prowadzonych tu badaniach) są eksplorowane zgodnie z metodyką badań archeologicznych. Planowany przewiert pod Aleją Solidarności od jej południowej strony będzie prowadzony na głębokości ok. 4,8 m, a na tej głębokości nie występują już w tym terenie nawarstwienia archeologiczne – nie ma więc realnego zagrożenia ich zniszczenia. Wstępne badania georadarowe, wykonane 26 czerwca 2024 r. potwierdziły wyłącznie istnienie reliktyw architektury, które znane były z wielu wcześniejszych badań, prowadzonych w tym miejscu podczas realizacji wszystkich zaplanowanych tu inwestycji od lat 80. XX w. Nieprawdą jest, że rury ciepłownicze będą prowadzone na koronach reliktyw architektury – w miejscach kolizyjnych będą one układane na dużej głębokości poniżej ław fundamentowych murów i w żaden sposób nie będą dla nich stanowiły zagrożenia. Odcinek ciepłociągu, zlokalizowany przy pawilonie handlowym, zgodnie z sugestią prof. dr hab. Wojciecha Chudziaka, został odsunięty o 5 m w kierunku zachodnim, aby nie leżał bezpośrednio przy reliktach kościoła Św. Wawrzyńca.

We wskazanym przez Pana Prezydenta miejscu reliktyw kościoła Św. Krzyża nie zaprojektowano nowych odcinków ciepłociągu, a wymiana istniejących już tam rur ciepłowniczych w żaden sposób nie będzie zagrażać tym reliktyw – do tej pory nie stwierdzono, aby istniejące tam od czterdziestu lat rury ciepłownicze stanowiły jakiegokolwiek zagrożenie – rury nie emitują ciepła i nie wzbudzają drgań. Nie stanowią też będą przeszkody dla prowadzenia w przyszłości jakiegokolwiek badań archeologicznych na tym terenie (część z nich, jak wspomniałem powyżej, będzie ułożona na takiej głębokości, gdzie nie występują już nawarstwienia kulturowe). Należy tu nadmienić, że na skwerze przy muzeum Etnograficznym w Toruniu istnieją od dziesiątków lat liczne sieci i instalacje niezbędne dla funkcjonowania miast. Zawsze też ich układaniom towarzyszyły badania archeologiczne, co wcześniej nie wzbudzało jakiegokolwiek kontrowersji.

Pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych z grudnia 2023 r. jest wydane na prowadzenie tych badań w trakcie realizacji inwestycji z pełnym zakresem eksploracji i dokumentacji nawarstwień kulturowych, a nie w „trybie nadzoru archeologicznego”, i w pełni zabezpiecza interes ochrony zabytków archeologicznych, zwłaszcza że są to prace wykonywane

w śladzie istniejącego ciepłociągu, w trakcie budowy którego również były prowadzone badania archeologiczne, polegające na eksploracji warstw kulturowych, tak więc nawarstwienia te zostały już przebadane i nie ma ich już na trasie modernizowanego ciepłociągu.

Teren na północ od reliktyw kościoła Św. Krzyża (na północ od pawilonu handlowego) nie był nigdy poddany badaniom archeologicznym – z konserwatorskiego punktu widzenia korzystniej jest więc poprowadzić ciepłociąg w istniejącej lokalizacji aniżeli projektować go w przestrzeni archeologicznie nierozpoznanej, która może okazać się niedostępna do realizacji tego typu inwestycji.

Nie neguję potrzeby prowadzenia badań archeologicznych na skwerze przy Muzeum Etnograficznym w Toruniu, choć jest to kontrowersyjne w kontekście zapisów Europejskiej Konwencji o ochronie dziedzictwa archeologicznego z La Valetty z 1992 r. Pan Prezydent w każdej chwili może przecież wystąpić z wnioskiem o wydanie pozwolenia na prowadzenie badań archeologicznych z określonym programem badań o charakterze typowo naukowym w zakresie niezwiązanym z przebiegiem realizowanej obecnie inwestycji.

Pragnę ponadto zapewnić, że w trosce o mieszkańców Torunia zależy mi na jak najszybszym zakończeniu realizowanej inwestycji z pełnym poszanowaniem interesów ochrony zabytków archeologicznych.

Badania prowadzone w trakcie realizacji inwestycji są konsultowane na bieżąco z Panią dr hab. Małgorzatą Grupą, profesorem UMK, która jest wybitną specjalistką od badania średnio-wiecznej architektury sakralnej i związanych z nią pochówków.

Ze swej strony deklaruję pełną otwartość na racjonalne, merytoryczne i bezpośrednie (a nie za pomocą mediów) dyskusje dotyczące ochrony naszego wspólnego dobra – zabytków Torunia tych widocznych, i tych skrytych pod ziemią.

2 paszantem,

Kujawsko-Pomorski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
mgr Sambor Gawiński

Do wiadomości:

1. Generalny Konserwator Zabytków, Warszawa
2. Wojewoda Kujawsko-Pomorski, Bydgoszcz
3. Prezydent Miasta Torunia
4. PGE Toruń S.A.